

IDROK

Orifov Javohir Abduxalilzoda

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika va psixologiya kafedrasi talabasi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Bologiya turlariy buyncha 1-bosqich talabasi

Shomurotov Ulugbek Melikboboyevich

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti, Pedagogika va psixologiya

kafedrasi o'qituvchisi (maqola ilmiy raxbari)

ulugbekshomurotov986@gmail.com

Annotatsiya:

Mazkur maqolada insonning atrof-muhitni anglash va tushunish jarayoni bu hayot va san'atdagi go'zallikni idrok etish va bu asosan, sezgi, e'tibor, xotira va fikrlash kabi psixologik jarayonlarni o'z ichiga oladi

Kalit so'zlar: Tushuncha, qabul qilish, tahlil, ta'sir, qayta ishlash, tasavvur, e'tibor, izlanish, xotira, qaror qabul qilish.

Абстрактный:

В данной статье процесс осознания человеком и понимания окружающего представляет собой восприятие красоты в жизни и искусстве и в основном включает в себя такие психологические процессы, как интуиция, внимание, память и мышление.

Ключевые слова: Восприятие, восприятие, анализ, аффект, обработка, воображение, внимание, поиск, память, принятие решения.

Abstract:

In this article, the process of human awareness and understanding of the environment is the perception of beauty in life and art, and it mainly includes psychological processes such as intuition, attention, memory and thinking.

Key words: Perception, perception, analysis, affect, processing, imagination, attention, search, memory, decision making.

Idrok - bu psixologik jarayon bo'lib, odamning atrof-muhitdagi ob'ektlar, hodisalar va ularning ma'nolari to'g'risida bilim va tushuncha ega bo'lishidir. Idrok jarayoni quyidagi asosiy kalimalar bilan ifodalanishi mumkin:

1. Tushuncha - Ob'ekt yoki hodisa haqida fikr va bilim.
2. Qabul qilish - Ma'lumotlarni qabul qilish jarayoni.
3. Tahlil - Olingan ma'lumotlarni o'rganish va baholash.

4. Ta'sir - Idrok qilingan ma'lumotlarning shaxsning hissiyati va xatti-harakatlariga ta'siri.
5. Qayta ishlash - Ma'lumotlarni boshqarish va yangilash jarayoni.
6. Tasavvur - Mavjud bo'lmagan narsalarni ongda yaratish qobiliyati.
7. E'tibor - Ma'lum bir ma'lumotga yoki hodisaga yo'naltirilgan diqqat.
8. Izlanish - Yangi bilimlarni o'rganishga intilish.
9. Xotira - Olingan ma'lumotlarni saqlash va eslab qolish qobiliyati.
10. Qaror qabul qilish - Idrok asosida harakat qilish yoki tanlov qilish jarayoni.

Bu kalimalar idrok jarayoni va uning mohiyatini yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Idrok — bu insonning malumotlarni qabul qilish, ularni tahlil qilish va tushunishi jarayonidir. Bu jarayonning bir necha asosiy jihatlari mavjud:

1. Senzorik Idrok: Tashqi muhitdan sezgi organlari orqali ma'lumotlarni qabul qilish (masalan, ko'rish, eshitish).
2. Kognitiv Idrok: Olingan ma'lumotlarni tahlil qilish, xulosa chiqarish va muhokama qilish.
3. Perseptiv Idrok: Tushunchalarni shakllantirish, qo'llash va ularni kontekstda ko'rib chiqish.

Idrok shaxsiy tajribaga, madaniyatga va ijtimoiy muhitga ham bog'liq. U bilimlarni ongli va noan'anaviy ravishda o'rganishga imkon beradi. Shuningdek, idrok jarayonida xatolar ham mumkin bo'lib, bu sezgi qobiliyatida chalg'ituvchi omillar tufayli yuzaga kelishi mumkin. Idrokni kuchaytirish uchun turli strategiyalar, masalan, vizualizatsiya va aqliy o'yinlar qo'llanilishi mumkin. Idrok madaniyat va shaxsiy tajribalardan ta'sirlanishi mumkin. U maarifiy faoliyatda muhim o'rin tutadi, chunki o'rganish va qaror qabul qilishda asos bo'ladi. Idrokni rivojlantirish uchun turli metodlar, masalan, mantiqiy o'yinlar va diqqatni jamlash mashqlari mavjud. Idrok jarayoni barcha insonlarga, ya'ni barcha yoshdagi va turli ijtimoiy guruhlardagi odamlarga xosdir. Barcha insonlar idrok qiluvchi subyektlar sifatida, tashqi muhitdan kelayotgan ma'lumotlarni qabul qilish, ularni tahlil qilish va tushunish qobiliyatiga ega. Idrok qobiliyati ko'plab omillarga, jumladan:

1. Yosh: Bolalar va kattalar idrokni boshqarish jarayonida turlicha qobiliyatlarga ega bo'lishi mumkin.
2. Ta'lim: O'qish va bilim olish jarayonlari idrok qobiliyatini rivojlantiradi.

Idrok hayotimizda muhim rol o'ynaydi va uning rivojlanishi shaxsiy Idrok insonlarning muhim qobiliyatidir. U quyidagi jihatlarda ifodalanadi:

1. Ma'lumotni qabul qilish: Idrok orqali biz tashqi dunyodan turli ma'lumotlarni qabul qilamiz va ulardan foydalanamiz.
2. Tahlil va qaror qabul qilish: Idrok fikrlash jarayonida tahlil qilish va o'z fikrimizni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

3. Emotsional idrok: O'z va boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish qobiliyati. Bu ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi.
4. Yoshga bog'liq xususiyatlar: Yoshga qarab, idrok qobiliyati o'zgaradi. Kattalarda qiyinchiliklar va kompleks fikrlash ko'proq uchraydi.
5. Madaniyat va muhit ta'siri: Yashash muhiti va madaniyat idrokni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Idrok, shuningdek, o'z-o'zini anglashda va hayotiy tajribalarni qabul qilishda ham yordam beradi. o'sish, bilim va ko'nikmalarni oshirishda katta ahamiyatga ega.

3. Madaniyat: Turli madaniyatlar bilan bog'liq qarashlar va an'analar idrokning taassurotlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin.
4. Tajriba: O'z hayot tajribasi orqali olingan bilimlar ham idrokni shakllantiradi. Qisqasi, idrok har bir insonning tabiatiga xos va uni rivojlantirish imkoniyatlari mavjud.
2. Analitik fikrlash: Idrok yangi bilimlarni tahlil qilish va ulardan xulosa chiqarish imkonini yaratadi, bu esa muammolarni hal etishda yordam beradi.
3. Emotsional intellekt: Boshqalar bilan muloqotda emotsiyalarni to'g'ri idrok etish, ular bilan o'zaro aloqalar o'rnatishda muhimdir.
4. Ta'lim va rivojlanish: Idrok, ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi aloqani osonlashtiradi.
5. Madaniy kontekst: Har bir insonning idroki o'z madaniyati va shaxsiy tajribalariga bog'liq bo'ladi.

Idrok qobiliyati, inson hayotida o'z o'rnini egallaydi va insonlarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. E.G'oziyev "Umumiy psixologiya" Psixologiya mutaxassisligi uchun o'quv qo'llanma (Toshkent - "Universitet" – 2002)24-25 sahifa
2. P.I.Ivanov «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati» nashriyoti, 2008 386-387 sahifa
3. Sh.A.Do'stmuhammedova, Z.T.Nishonova, P.S.Ergashev, U.G'.Rahimova "Tortinchoqlik: hayotiy savollarga ilmiy- amaliy javoblar (Toshkent 2013) 99-100 sahifa
4. Melikboboyevich, S. U. (2024). BOLALARNING PSIXIK RIVOJLANISHIGA O'YINCHOQLARNING TA'SIRI. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 172-179.
5. MELIKBOBOYEVICH, S. U., QIZI, O. R. Z. S., & QIZI, Q. K. A. (2024). INSONIY MUOMALA VA MULOQOTNING PSIXOLOGIK VOSITALARI. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 180-188.
6. Melikboboyevich, S. U. (2024). MEASURES TO PREVENT AGGRESSIVE ATTITUDES BY THE TEACHER TO THE STUDENT FOR LATING TO THE

LESSONS. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 127-134.

7. Melikboboyevich, S. U., & Yusufaliyevna, H. S. (2024). EDUCATOR'S SKILL IN ELIMINATING AGGRESSIVE SITUATIONS OF CHILDREN RAISED IN PRESCHOOL EDUCATION ORGANIZATION. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 611-616.
8. Melikboboyevich, S. U. (2024). CHANGES IN STUDENTS' MENTAL STATUS DURING MASTERING THEORETICAL AND PRACTICAL TRAINING (IN THE EXAMPLE OF AGGRESSION). *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 142-148.
9. Melikboboyevich, S. U., Xudayar o'g'li, M. A., & Dilshod Abdimo'min o'g, M. (2024). SPORTCHILARDA HISSIY-IRODAVIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISH. *NAZARIY VA AMALIY FANLARDAGI USTUVOR ISLOHOTLAR VA ZAMONAVIY TA'LIMNING INNOVATSION YO'NALISHLARI*, 1(2), 72-84.
10. Melikboboyevich, S. U. (2024). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR FAOLIYATNING PSIXOLOGIK TAHLILI. *NAZARIY VA AMALIY FANLARDAGI USTUVOR ISLOHOTLAR VA ZAMONAVIY TA'LIMNING INNOVATSION YO'NALISHLARI*, 1(2), 93-103.
11. Melikboboyevich, S. U. (2024). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA O'YIN FAOLIYATINING XUSUSIYATLARI. BOLA HAYOTIDA O'YINNING AHAMIYATI. *NAZARIY VA AMALIY FANLARDAGI USTUVOR ISLOHOTLAR VA ZAMONAVIY TA'LIMNING INNOVATSION YO'NALISHLARI*, 1(2), 85-92.